

ПРАВА НА ВОЛЮ

№7 (212)
2007

Праваабарончы бюлетең

За інтэрнэт- публікацыю –да пяці гадоў пазбаўленьня волі?

Праўленыне грамадзкага аб'яднання "Беларуская асацыяцыя журнаўпісташ" прыняло заяву пратэсту ў сувязі з крымінальным перас্লедам за публікацыю ў Інтэрнэце грамадзкага актыўіста Андрэя Клімава.

У звароце ад 10 красавіка БАЖ заклікае адказных асобаў і дзяржаўныя органы, у кампетэнцыю якіх уваходзіць прынесьцце адпаведных рашэнняў:

- зъмяніць меру стрыманьня, абраную ў дацыненныі да Андрэя Клімава;

- пры расцсьльедаваньні і разглядзе справы кіравацца агульна-прызнанымі дэмакратычнымі стандартамі ў галіне свабоды выказванья, не дапускай адвальных прававых ацэнак інтэрнэт-прасторы;

- выключыць прымененіе на практицы мераў, звязаных з пазбаўленнем альбо абмежаваннем волі, за выказваныне меркаваньня.

Журналісцкая праваабарончая арганізацыя выказвае шкадаваньне, што ў Беларусі "прыцягненіе да крымінальнай адказнасці за выказванын зъяўляюцца звычайнай практикай".

У заяве нагадваецца, што ў 2002 годзе абмежаваннем волі па Крымінальному кодэксі былі пакараны гарадзенскія журналісты Павел Мажэйка і Мікола Маркевіч, а таксама рэдактар газеты "Рабочы" Віктар Івашкевіч. I, як зъявітае

(Працяг на стар. 3)

Расыцяжка "Свабоду палітвязняволеным" у цэнтры Менску, красавік, 2007.

"Вінаватым сябе не прызнае..."

Супраць палітыка і нядайняга палітвязня Андрэя Клімава ўзбуджаная чарговая крымінальная справа

З красавіка раніцай былы дэпутат Вярховага Савету 13-га склікання, нядайні палітвязень Андрэй Клімай прыйшоў у Менскую гарадзкую прокуратуру, каб праверыць звесткі пра тое, ці сапрауды на яго заявлі крымінальную справу па абвінавачаныні ў закліках да зъяўржэння дзяржаўнага ладу. У прокуратуре Клімава азнаёмілі з абвінавачаньнем і арыштавалі...

Адвакат Кацярыны Дудко была разам з Клімавым, калі ён азнаёміўся з абвінавачаньнем. Яна паведаміла, што палітык не прызнаў сябе вінаватым у закліках да зъяўржэння ўлады. Клімай адмовіўся браць удзел у съледчых дзеяньнях. Адвакат паведаміла, што падчас азнямленьня з абвінавачаньнем Клімай трymаўся спакойна і заяўіў, што ён адмаўляеца даваць пака занын і супрацоўніцаў са съледствам.

Андрэю Клімаву пагражае да трох гадоў зънявлення. Арышт палітыка санкцыянувалі на два месяцы, але гэты тэрмін могуць

Андрэй КЛІМАЎ
(фота з архіву)

падоўжыць, кажуць у прокуратуры Менску.

Падставай дзеля ўзбуджэння крымінальнай справы стала публікацыя Андрэя Клімава, размешчаная на інтэрнэт-сайце Аб'яднанай грамадзянскай партыі пад загалоўкам "Revolution forever или Как правильно свежевать цыганского кабана в год свиньи". У артыкуле Андрэй Клімай пісаў пра асабістую датычнасць Аляксандра Лукашэнкі да выкрадання і забойстваў лідэра беларускай апазіцыі.

Дарэчы, Андрэя Клімава на першы раз абвінавачва-

юць у паклёпе на кіраўніка Беларусі. У 2005 годзе крымінальную справу за паклёп на презідэнта разглядалі ў Першамайскім раённым судзе г. Менску за зачыненымі дзъяўрыма, але суд вярнуў справу на дапрацоўку. А потым Андрэя Клімава суд Цэнтральнага раёну г. Менску пакараў абмежаваннем волі за арганізацыю вулічнай акцыі 25 сакавіка 2005 году.

Пасля прад'яўлення абвінавачання ў злачынстве, прадугледжаным артыкулам 361 Крымінальнага кодэкса Беларусі Андрэй

Была б падстава...

Міністэрства юстыцыі РБ папярэдзіла адразу каля 20 грамадзкіх арганізацыяў

Беларускія ўлады працягваюць змагацца з грамадzkімі арганізацыямі ў Беларусі. І гэта ў той час, калі ў Вене якраз адбываецца нарада па чалавечым вымярэнні АБСЕ, галоўным предметам размовы на якой з'ўляецца свобода аўяднання і сходаі...

Беларуская афіцыйная дэлегацыя пераконвае ў інтэнсіўным разьвіцці грамадзкай супольнасці. Прыводзяцца лічбы, што ў Беларусі больш чым 2000 зарэгістраваных грамадzкіх арганізацыяў, якія адстойваюць дэмакратычныя каштоўнасці, церпяць пастаянны пераслед уладау.

У пачатку красавіка Міністэрства разаслаў чарговую партыю загадаў і папярэдзанняў грамадzкім арганізацыям. Загады даць тлумачэнні прыйшлі фонду Льва Сапегі, грамадzкаму аўяднанню БНФ "Адраджэнне", Беларускаму Хельсінскаму камітэтu. Гэта тыя нешматлікія ў Беларусі арганізацыі, якія дзейнічаюць, маючы афіцыйную рэгістрацыю. А даваць тлумачэнні арганізацыі павінны ў суязі з тым, што быццам бы прымалі ўдзел у

працы незарэгістраванай Асамблей няўрадавых арганізацыяў.

"Гэта звычайная справа ў Беларусі, калі парушаецца права на свабоду асацыяцыяў, — кажа беларускі праваабаронца Уладзімір Лабковіч. — Асамблэя няўрадавых арганізацыяў некалькі разоў рабіла спробы зарэгістравацца. Але Міністэрства адмаўляў у рэгістрацыі. Як мы мяркуем, падчас незаконных дзеяньняў супрацоўнікі міліцыі, незразумелым чынам з кватэры быў скрадзены архіў. Там былі старыя дакументы, якія зьбіраліся з мэтаю рэгістрацыі. Цяпер Міністэрства разаслаў шэраг арганізацыяў (каля 20) загад даць тлумачэнне. З нагоды таго, што быццам бы яны парушаюць закон аўяднанняў грамадzкіх аўяднанняў, уваходзячы ў незарэгістраваную асацыяцыю. За гэта прадугледжаная нават крымінальная адказнасць.

Лічу, што гэта проста працяг агульнай кампаніі, якую ўлады актыўна пачалі ў 1999 годзе па зынічэнні грамадзянскай супольнасці ў Беларусі".

У той час, калі праваабарончы цэнтр "Вясна" дзейнічай як

зарэгістраваная арганізацыя, ён таксама быў сярод заснавальнікаў Асацыяцыі няўрадавых арганізацыяў. Міністэрства юстыцыі ў 2003 годзе адмовіла ў рэгістрацыі асацыяцыі, і гэтае рашэнне было пацверджанае Вярховным судом. Цяпер ажыццяўляеца працэдура абскарджання гэтага незаконнага рашэння ў Камітэце ААН па правах чалавека.

Але Міністэрства юстыцыі спасылаецца на то, што, паводле новай рэдакцыі Закону "Аўяднаннях" (набыла сілу 29 кастрычніка 2005 году), забараняеца дзейнісць незарэгістраваных саюзаў грамадzкіх аўяднанняў.

Асамблэя няўрадавых дэмакратычных арганізацыяў Беларусі з'явілася да арганізацыяў, што прымалі ўдзел у яе заснаванні. У звароце гаворыцца, што арганізацыі-заснавальнікі Асамблі НДА не ажыццяўлялі ніякай незаконнай дзейнісці, карыстаючыся ўстаноўленым законам правам грамадzкіх аўяднанняў на стварэнне саюзаў (асацыяцыяў), паведамляе Хартыя-97

Марылуіза БЭК:

Дыялог з Менскам – толькі пры ўмове вызвалення палітвязняў

Дэпутатка Бундэстагу ад фракцыі зялёных, сябра ПАРЕ і ПА АБСЕ Марылуіза Бэк з'явілася да кіраўніку зънешнепалітычных ведомстваў краінаў Еўрасаюзу з тым, каб беларускаму пытанню было нададзенае больш вартае месца ў міжнароднай палітыцы БруSELЮ, паведаміла Радыё Свабода. Марылуіза Бэк падкрэслівает, што цяпер у Еўрасаюзе вельмі пільна назіраюць за разьвіццем сітуацыі ў Беларусі.

"Так, сапраўды, позіркі многіх скіраваныя ў бок Менску. Відавочна, што ў выніку спрэчак з Расеяй і ў мэтах захавання ўлады Лукашэнка будзе шукаць кааперацыі з Еўрасаюзам. Нягледзячы на дэкларацыі афіцыйнага Менску, ня трэба мець нейкіх ілюзій адносна рэжыму. Беларускія ўлады ў сэнсе дэмакратызациі і рэформавання дагэтуль так і не зрабілі нейкіх рэальных кроکаў", — кажа Марылуіза Бэк.

Яна перакананая, што дыялог з Менскам павінен весьціся пры ўмове вызвалення палітычных вязняў. У сваім звароце да еўрапейскіх міністстраў, зъмешчаным у буйнейшым нямецкім інтэрнэт-выданні "Netzeitung", Марылуіза Бэк заклікае стварыць пры еўрапейскіх структурах адмысловую пасаду ўпаўнава-

жанага па справах Беларусі. Гэта, на яе думку, сімвалізавала б значэнне Беларусі для аўяднанай Еўропы.

На думку дэпутата Бундэстагу, акрамя вядзення дыялогу з Менскам на дзяржаўным узроўні, Еўрасаюз павінен рабіць адпаведныя крокі дзеля дэмакратызацыі Беларусі ў аднабаковым парадку. Размова ідзе пра рэалізацыю не падкантрольных беларускім уладам праектаў, націраваных на падтрымку грамадзянскай супольнасці. Гэта розныя вучнёўскія, студэнцкія, навуковыя і культурніцкія абмены, а таксама праGRAMмы Еўрапейскага радыё- і тэлебачання для Беларусі. З пункту

погляду Марылуізы Бэк, прызначанае раней БруSELем фінансаванне ў два мільёны ёура на год, яўна недастатковое для зыніцы інфармацыйнай блакады.

Німеччына, як цяперашняя краіна-старшыня Еўрасаюзу, а таксама іншыя сябры гэтай арганізацыі павінны праявіць больш зацікавленасці, каб Беларусь стала сапраўдным дэмакратычным суседам. Спадарыня Бек чарговым разам крытыкаўала сёлетнє павышэнне коштai на шэнгенскую візу для беларусаў і назвала суму ў 60 ёура "недаступнай для большасці грамадзянай гэтай краіны".

Дэпутаты Літвы і Польшчы асуджаюць рэпрэсіі ў Беларусі

У сумеснай заяве старшыні камісіі ў замежных справах польскага Сейму Паўла Залеўскага і старшыні адной з падкамісіяў літоўскага парламенту Эмануэліса Зінгерыса асуджаюцца "жорсткія заходы беларускіх уладаў", што прывялі да арыштуў вялікай колькасці апазіцыянераў, што бралі ўдзел у сівяткаванні Дня Волі. Парламентары запатрабавалі неадкладна вызваліць усіх палітвязняў. Залеўскі і Зінгерыс ад імя сваіх парламентаў асуздзілі шматлікія парушэнні правоў чалавека, якія мелі месца ў Беларусі пад кіраўніцтвам Аляксандра Лукашэнкі. "Палітычныя перамены ў Беларусі павінны актыўна падтрымліваць еўрапейскі дзяржавы, у тым ліку і фінансава, а Еўрасаюз можыць дапамагчы правасці неабходных рэформ, аднак перад гэтым павінны быць вызваленыя ўсе палітвязні, а таксама спынены пераслед дэмакратычных арганізацыяў", — гаворыцца ў заяве.

"Вінаватым сябе не прызнае..."

(Пачатак на стар. 1)

Клімаў дастаўлены ў съледчы ізалятар на вуліцы Валадарска-га. Артыкул, паводле якога абвінавачаны А.Клімаў, мае назуву "Заклікі да дзеяньняў, скіраваных на нанясенне шкоды зьнешній бяспечы Рэспублікі Беларусь, яе суверэнітэту, тэртытарыяльнай недатыкальнасці, нацыянальнай бяспекі і абароназдольнасці". Па інфармацыі, якая стала вядома праваабаронцам, Андрэй Клімаў абвінавачваецца па частцы 3 гэтага артыкулу: "Публічныя заклікі да захопу дзяржаўнай улады, або гвалтоўным зъміненнем канстытуцыйнага ладу Рэспублікі Беларусь, або здрадзе дзяржаве, або ўчынення тэрарыстычнага акту або дыверсіі, ці ўчынення іншых дзеяньняў, скіраваных на шкоду зьнешній бяспечы Рэспублікі Беларусь, яе суверэнітэту, тэртытарыяльнай недатыкальнасці, нацыянальнай бяспекі і абароназдольнасці або распайсюд матэрыялаў, якія ўтрымліваюць такія заклікі з выкарыстаннем сродкаў масавай інфармацыі". Дарэчы, у судовай практицы Беларусі названы артыкул выкарыстоўваецца ўпершыню. Такім чынам, Андрэю Клімаву пагражает зъняволенне тэрмінам ад двух да пяці гадоў.

Нагадаем, што А. Клімаў правёў у турме 4 гады ў канцы 1990-х гадоў, калі яго асудзілі па эканамічных аভінавачаннях. У 2005 годзе яму далі 1,5 гады "хіміі", палічышы вінаватым у арганізацыі вулічнай акцыі пратэсту на Дзень Волі. У сьнежні 2006 году А.Клімаў выйшаў на свабоду.

Праз дзесяць дзён пасля арышту Андрэя Клімава съледчы Менскай гарадзкой працуры Анатоль

Гадун паведаміў Радыё Свабода, што папярэднє расцсьледаванье працягваецца. "Усё ідзе ў адпаведнасці з планам съледства", — заяўіў Анатоль Гадун, аднак не сказаў канкрэтна, што за дзеяньні вядуцца.

Паводле словаў съледчага, Андрэй Клімаў ня скардзіцца на ўмовы ўтрыманья і на абыходжанье з ім, ён атрымлівае перадачы ад сваякоў.

Жонка палітыка Тацяна Леановіч-Клімава атрымала ад мужа з турмы чарговы, ужо трэці за дзесяць дзён, ліст. Падрабязнасцяў пра ход съледства яна ня ведае: "Магчыма, там нешта і вядзеца, нейкія дзеяньні, але Андрэй чамусыці пра гэта нічога ня піша. Таму, магчыма, яны і не вядуцца. Піша, што болей-меней здаровы, ня скардзіцца на ўмовы, робіць прагнозы на будучынню". Т.Клімава паведаміла таксама, што яе мужа зъмісьцілі ў ту камеру, дзе ён сядзе падчас аднаго з ранейшых арыштанаў.

19 красавіка Тацяна Клімава занесла ў турму перадачу для свайго мужа. Перадача важыць 15 кілаграмаў, у асноўным гэта харчы і адзенінне. "Кніг ды газетаў перадаваць не дазваляюць", — кажа Тацяна.

Паводле лістоў, якія ёй дасылае Андрэй, у съледчых дзеяньнях ён па-ранейшаму ўдзельнічае адмаўляеца, на допытах маўчыць.

Тацяне Клімавай вядома пра съледства няшмат: "Ён апісаў мне адзін камічны эпізод, як да яго прыйшоў съледчы Гадун і, паказваючы "БелГазету", казаў, што нібыта нават там напісаны, што цяпер Андрэю ня выкруціцца. Мне здаецца, гэта красамоўна, што на яго

Жонка Андрэя Клімава
Тацяна (фота з архіву)

спрабуюць паўзьдзейнічаць праз газету", — паведаміла Тацяна.

Съледчы менскай працуры Анатоль Гадун, які вядзе справу Клімава, па-ранейшаму адмаўляеца ад каментароў. Заяўляе адно, што "съледства ідзе паводле плану".

Тацяна Клімава кажа, што кожны дзень атрымлівае ад мужа ліст і піша яму адказ. На ўмовы Андрэй ня скардзіцца. Сваю камеру ён апісаў так: "У камеры ёсьць тэлевізар, але ідзе ён вельмі дрэнна. І паказваюць там стандартны набор праграмаў дзяржаўнага тэлебачанья". Такім чынам, — кажа Тацяна, — Андрэй можа пабыць у скуры звычайнага грамадзяніна Беларусі, якому праўмываюць мазгі".

Газетаў Андрэй Клімаў пакуль не атрымлівае, бо падпісацца на іх можна толькі ад пачатку месяца. У траўні ён пачне атрымліваць газеты, якімі яго забясьпечыць жонка: "Я вырашила пайдзельнічаць у шляхетнай справе прамывання мазгоў і выпісала яму "Советскую Беларуссию". Гэта акрамя "Ізвестый", "Комсомольской правды", "БелГазеты", "Белорусского рынка". На жаль, не ўдалося выпісаць "Народную волю", "Нашу Ніву" і "Свободныя новості", бо яны ня ўключаныя у каталог", — распавяяла Клімава.

Паводле паведамленняў Радыё Свабода.

За Інтэрнэт-публікацыю – да пяці гадоў пазбаўлення волі?

(Пачатак на стар. 1)

ўвагу БАЖ, пры разглядзе гэтых справаў суды дыяметральна супрацьлеглым чынам вырашалі пытаньне, ці можна інтэрнэт-рэсурсы аднесыці да СMI.

"Перасьлед за гарантаваныя Канстытуцыяй свабоду слова і інфармацыі дыскрэдытуюць Беларусь у вачах цывілізаванага сусвету, – папярэджвае беларускую грамадзкасць БАЖ. – У 2005г. Прадстаўнік АБСЕ па пытаньнях свабоды СMI Міклаш Харащі ў сваёй спрапазданчыце па выніках візіту ў краіну адзначыў, што Беларусь зъяўляеца адзінай краінай у рэгіёне АБСЕ, дзе людзі адбываюць турэмнае зъняволенне ў сувязі са сваімі выказваньнямі".

Палітык і публіцыст Андрэй Клімаў быў затрыманы 3 красавіка ў Менску. У якасці меры стрыманьня ў дачыненіі яго абранае ўтрыманье пад вартай. Нагодай дзеля крымінальнага перасьледу стала разъмішчэнне ў сетцы Інтэрнэт публіцыстычных артыкулаў А. Клімава. Съледства прыраўняла "Сусьветную павуціну" да СMI, хоць беларускім заканадаўствам гэтае пытаньне не ўрэгульяраванае, – паведамляеца ў заяве грамадзкага аўяднання "Беларуская асацыяцыя журналістаў"... Тым болей, што за публікацыі ў Інтэрнэце палітыку пагражает зъняволенне волі тэрмінам да 5 гадоў.

Замоўчванье — не выратаванье

Нельга бясконца падманваць свой народ

Людзі прывыкаюць да ўсяго... З гадамі значнасць нейкай падзеі ці трагедыі сціраеца і паступова забываеца.
Гэтым карыстаюца ўлады. Год за годам мы чуем заклінаныні пра тое, што вынікі Чарнобыльскай катастрофы перабольшаныя, што ў забруджаных раёнах можна жыць і вырошчаць сельгаспрадукцыю, і год за годам зъмяншаеца колькасць ільготаў пацярпелым і ліквідатарам. Нядаўна ў друку з'явіліся дакументы аб tym, што ўлады ўвогуле хочуць адмяніць усе ільготы "чарнобыльцам"...
Аргкамітэт па правядзеніі акцыі "Чарнобыльскі шлях-2007" з'яўрнуўся да беларускага народа з нагоды 21-й гадавіны катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, каб яшчэ і яшчэ раз нагадыць пра тое, што проблему можна замаўчаць, але лягчэй ад гэтага ня стане. За свае права трэба змагацца ўсімі даступнымі шляхамі. У tym ліку і традыцыйным "Чарнобыльскім шляхам"... Заяўка на правядзеніе акцыі "Чарнобыльскі шлях" была пададзеная аргкамітэтам у Менскі гарадзкі выканаўчы камітэт. Плануеца, што "Шлях..." сёлета пачнеца 26 красавіка ў 18.00 на плошчы Якуба Коласа.
Далей — шэсьце па прасьпекце Незалежнасці да Нацыянальнай бібліятэкі і мітынг. Напярэдадні чарговай гадавіны катастрофы на ЧАЭС кожная згадка нашых проблемай і амбэркаванье іх набываюць асабліве значэнне.
Друкую зварот аргкамітэту целкам.

Дараігі суайчыннікі!

Прайшоў ужо 21 год паслья трагічнай для Беларусі даты — 26 красавіка. Найбуйнейшая ў сусветнай гісторыі тэхнагенная катастрофа нанесла непапраўныя страты нашай краіне. Прыкладна 2/3 радыёактыўных выкіду асепі на беларускай зямлі, забрудзіўшы прыкладна пятую частку тэрыторыі з 20% насельніцтва. Амаль усю Беларусь накрыла першая хвала кароткожыццёвых радыенуклідаў, частку якіх асаджали на нашу тэрыторыю прымусова, каб не патрапілі на Москву. Усё гэта рабілася пад прыкрыццём злачыннай сакрэтнасці, і людзі не маглі абараніцца ад радыяцыйнага удара.

Дзякуючы намаганням дэмакратичных сілаў з канца 80-х гг. мінуплага стагодзьдзя ў краіне пачалі рабіцца заходы дзеля зьніжэння ризыкі для людзей і стварэння сістэмы рэабілітацыі:

- завоз прадуктаў з чыстых зонаў, аж да імпарту з-за мяжы;
- грашовая кампенсацыя для закупу прадуктаў;
- апрацоўка пляцаў пад асабістымі агародамі клінаптыламітамі,

што зьніжала пераход радыенуклідаў у агародніну;

- адсяленне значнай часткі людзей з зоны забруджаньня;

- стварэнне практична ва ўсіх сферах надзейнай сістэмы радыяцыйнага кантролю;

- перабудова медычнай службы і стварэнне сьпецыялізаваных установаў радыяцыйнай медыцыны;

- забесьпячэнне медыкаментамі пацярпелага насельніцтва;

- сістэма гуманітарнай дапамогі з-за мяжы, утварэнне фондаў дзеля аздараўлення дзяцей у краінах Еўропы, ЗША, Канадзе.

Нарэшце, у лютым 1991 г. Вярховны Савет Беларусі прыняў Закон "Аб сацыяльнай абароне грамадзянай, пацярпелых ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС".

Аднак паслья прыходу да ўлады А.Лукашэнкі, па меры заціскання дэмакратыі, кіраўніцтва краіны памяняла стаўленне да нацыянальнай бяды. Развал усіх сістэмай абароны і рэабілітацыі людзей адбываўся пры цяперашнім кіраўніцтве дзяржавы, якому чарнобыльская проблема перашкаджае імітаваць працьвітанье краіны.

Дапамагчы дзецям з анкалагічнымі захворваньнямі

Аргкамітэт "Чарнобыльскага шляху-2007" распачаў збор кніжак, цацак, вopраткі, рэчаў, аўдыё- і відэапрадукцыі, а таксама грошай для дзяцей з анкалагічнымі захворваньнямі.

Рэчы для дзяцей можна перадаць праз сядзібу Партыі БНФ (былая вул. Варвашэні, 8), адкуль яны трапяць у Цэнтр дзіцячай анкалогіі (пасёлку Бараўляны), а таксама хворым дзеткам з гораду Брагіну. Моладзевы нацыянальны рух Малады Фронт заклікае ўсіх неабыякавых беларусаў далучыцца да гэтае акцыі і прынесці свае ахвяраваньні. Рух выказвае ўпэўненасць, што дабрачынная акцыя такога кшталту дапамогуць беларускаму грамадству аб'яднацца і разам супрацьстаяць наступствам чарнобыльскай трагедыі.

Сваімі ўказамі А.Лукашэнка адміністраваў большую частку артыкулаў Закону, пазбавіўшы пацярпелых ад Чарнобыльскай катастрофы людзей усялякай падтрымкі. Былі ліквідаваныя сьпецыялізаваныя медычныя установы, уведзены дзяржайна-бюракратычны, палітычна матываваны кантроль над гуманітарнай дапамогай, і яна перапынілася. Спыненая дзейнасць і фондаў, што ажыццяўлялі аздараўленыне дзяцей за мяжой, каб дзецы не змаглі бачыць іншы ўзровень жыцця і палітычны лад.

Міністэрства і ведамствы падзаконнымі актамі ўразаюць рэшткі яшчэ дзеяных закону. Міністэрства аховы здроўя ў траўні 2006 г. прыняло пастанову аб упарядкованні сыпісаў асобаў, падлеглых санаторна-курортнаму лячэнню, з якога выключаныя ўсе захворваны, выкліканыя наступствамі Чарнобыльскай катастрофы. Тым самым пазбавілі законных правоў ліквідатараў, якія маюць ільготы па 18 артыкуле, ды інвалідаў II групы. Аналагічны "клопат" праявіў і Фонд аздараўлення і санаторна-курортнага лячэння насельніцтва.

Але больш за ўсё абураюць дзеяньні мясцовых службоўцаў, якія спрабуюць закрыць рот незадаволеным, пагражжаючы ім карамі. Заканамернай рэакцыяй грамадзтва на злачынную абыякавасць дзяржавы сталі грамадзянскія ініцыятывы, скіраваныя на прыцягненне ўвагі да проблемы і на самаабарону пацярпелых.

Еўропейскі Саюз прапанаваў Беларусі комплексную дапамогу ў вырашэнні эканамічных, энергетычных, сацыяльных і чарнобыльскіх проблемаў, у tym ліку прац далучэнне нашай краіны да

еўрапейскіх праграмаў. У якасці перадумовы Еўрасаюз чакае ад цяперашняга кіраўніцтва спыненяня палітычных рэпресій і дэмакратызацыі жыцця ў краіне, у тым ліку празрыстага і скіраванага на людзей выкарыстаньня дапамогі. Але кіраўніцтва дзяржавы не прымае еўрапейскія прапановы.

Вынік такай палітыкі пагібельны для беларускага народу. Краіна ўжо ў 1993 годзе ўступіла ў паласу дэмографічнай катастрофы і страціла за мінулы час каля 500 тысячай насельніцтва. Паводле экспертаў ААН, да 2020 году страты дасягнуць мільёну чалавек, а да 2050 году насельніцтва дзяржавы зменшыцца яшчэ на 28%. Галоўныя прычыны гэтага — ня толькі ядзерны Чарнобыль, але і “палітычны Чарнобыль” і спадрожаны ім “сацыяльна-эканамічны Чарнобыль”.

Такую палітыку можна назваць генацыдам уласнага народу.

Мы патрабуем:

1. Адміністратар усе ўказы, супяречныя Закону “Аб сацыяльной абароне грамадзянай, пацярпелых ад катастроfy на ЧАЭС”, і аднавіць усе права на ільготы.

2. Аднавіць грашовую кампенсацыю ахвярам Чарнобылю ў даліравым эквіваленце да савецкага рубля 1990 г.

3. Аднавіць усе съпецыялізаваныя медычныя ўстановы, у т.л. Інстытут радыяцыйнай медыцыны і эндакрыналогіі, стварыўшы яго філіі ва ўсіх абласцях.

4. Правесці дыспансерызацыю ўсяго насельніцтва краіны. Аднавіць у поўным аб'ёме сістemu радыяцыйнага кантролю прадуктаў харчаванья і навакольнага асяродзьдзя.

5. Правесці атэстацию незалежнымі экспертынамі камісіямі ўсіх працаўнікоў сістэмы Дзяржкамчарнобылю наконт іх прафесіяналізму і добрасумленнасці.

6. Зьевярнуцца ў адпаведныя органы ААН з просьбай разгледзець пытаныне правоў чалавека ў Беларусі ў связі з дзяржаўнай палітыкай фізічнага вынішчэння ўласнага народу.

7. Уключыць пытаныне пра чарнобыльскую кампенсацыю для Беларусі ў парадак дня перамоваў з Расейскай Федэрацияй як спадкаемцай СССР.

8. Адміністратар усе аблежаваны на гуманітарную дзейнасць грамадзкіх аўтадарожнікі фондаў.

9. Спыніць крымінальны і адміністрацыйны перасльед нязгодных з палітыкай уладаў, якая парушае канстытуцыйныя права людзей. Адміністратар дазвольны прынцып рэгістрацыі грамадзкіх арганізацыяў і аўтадарожнікі.

10. Неадкладна даць станоўчы адказ на прапановы Еўрапейскага Саюзу, зрабіць канкрэтныя крокі дзеля дэмакратызацыі, пачатку сістэмнай супрацы з Аўтадарожнай Еўропай у эканамічнай, энергетычнай, чарнобыльскай ды іншых галінах.

Праўду не схаваеш

Дырэктар Рэспубліканскага науко-практычнага цэнтра радыяцыйнай медыцыны і экалогіі чалавека і аўтарытэтны наукоўца Элеанора Капітонаўна у інтэрв'ю “Народнай газеце” съцвядрджае, што “сядро ліквідатораў, эвакуяванага насельніцтва і тых, хто працягвае жыць на тэрыторыі з уздоўнем забруджвання вышэйшым за 15 км, адзначаецца статыстычна зафіксаваны рост захворваньняў сардэчна-сасудзістай сістэмы, галаўнога мозгу, анкалагічных праблемаў і, як ні дзіўна, хваробаў органаў зроку, у прыватнасці катараўтакт.”

Колькасць анкалагічных захворваньняў у целым па Беларусі расцеце гэтаксама, як і ў іншых краінах Еўропы. Што датычыць пацярпелага насельніцтва, дык у гэтай групе рост анказахворваньняў апераджальны, што і дазваляе наукоўцам звязваць захворваньні з радыяцыйным фактарам.

Аднак, засыцерагаецца Капітонаўва, тых дадзеных, якія сабраныя, не дастаткова, каб напоўна казаць, што гэтае насельніцтва стала частцей хварэць на анказахворваньні пасля аварыі на ЧАЭС.

Пасыль таго як Аляксандр Лукашэнка згарнуў праграму вываду чарнобыльскіх тэрыторый з сельскагаспадарчага абароту і дазволіў

заставацца ў зоне рызыкі ўсім, хто жадае, наукоўцы і медыкі захоўвалі маўчаныне на тэму стану здароўя жыхароў чарнобыльскіх тэрыторый. Асабліва настрышыла науковую спольнасць зъяўваленне прафесара Бандажэўскага — лідэра ў даследаваннях уплыву радыяціі на арганізм. (Яго асуздзілі нібыта за хабар, ён вышаў з турмы хворым чалавекам і пакінуў Беларусь.)

Пасыль 1996 году ўрад Лукашэнкі зъмяніў стратэгію змаганьня з наступствамі Чарнобылю. Галоўным стала забесьпячэнне жыцця ў сістэме людзей на тэрыторыях, на якіх яны працягваюць. Людзей сталі захвацваць заставацца. Жыхарам зоны факультатыўнага адсялення стала цяжка знайсці варыянт для перасялення. Што характэрна, нават Дзяржкамчарнобыль урэшце быў ператвораны ў дэпартамент у складзе Міністэрства па надзвычайніх сітуацыях.

Грамадзкія актыўісты даўно білі трывогу наоконту відавочнага росту захворваньняў на чарнобыльскіх тэрыторый, аднак яны мелі статыстычнага падмацаваньня для сваіх назіраньняў. Прызнаньне Э. Капітонаўва ў дэмакратычнай краіне выклікала б публічную дыскусію наоконту эффектыўнасці дзяржаўнай палітыкі ў гэтай сферы. У нас — цішыня...

Надзеі на станоўчы адказ амаль няма

Лідэр дэмакратычных сілай Беларусі Аляксандр Мілінкевіч прапанаваў старшыні Белтэлерады ёкампаніі Аляксандру Зімоўскаму 25 красавіка ў жывым эфіры Першага нацыянальнага каналу амбэркаваць неабходныя меры па ўдасканаленіі дзейнасці дзяржаўных органаў, адказных за работу па пераадоленіі наступстваў аварыі на Чарнобыльскай АЭС.

У заяве Аляксандр Мілінкевіч паказаў, што неабходнасць амбэркавання ў жывым эфіры актуальных праблемаў у пераадоленіі наступстваў Чарнобыльскай аварыі вынікае з таго, што існуюць сур'ёзныя падставы съцвядрджаць аб:

— замоўчаныя ўладамі праблемаў, з якімі сутыкаюцца ліквідаторы наступстваў трагедыі на ЧАЭС,

людзі, што жывуць на забруджаных тэрыторыйах, усе грамадзяніне Беларусі, якім у выніку палітыкі ўладаў даводзіцца спажываць прадукты харчаванья з забруджаных земляў;

— тупіковасць сацыяльна-эканамічнай палітыкі беларускіх уладаў, што не дазваляе эфектыўна вырашыць паўсталыя праблемы, а таксама атрымліваць у неабходным аб'ёме міжнародную дапамогу ў справе мінімізацыі наступстваў Чарнобыльскай аварыі;

У адпаведнасці з артыкулам 10 Закону Рэспублікі Беларусь “Аб зваротах грамадзянай” адказ на заяву Аляксандра Мілінкевіча павінен быць дадзены не пазней, чым за пятнаццаць дзён. Надзеі на станоўчы адказ амаль няма.

Чарнобыльскі шлях (фота з архіву)

"Справа перадаецца ў суд..."

Беларускія ўлады працягваюць рэпрэсіі супраць моладзі

Антон Усьцімчук з Магілёву пакараны 7 суткамі адміністрацыйнага арышту. Нагадаем, што моладзевы актывіст быў затрыманы 24 сакавіка нарадам міліцыі каля свайго дому, паслья чаго дастаўлены ў РАУС "дзеля высыльнення асобы". У пастарунку супрацоўнікі праваахоўных органаў склалі на Антона Усьцімчука пратакол аб учыненых ім дробнага хуліганства (нібыта ён брыдкасловіў). Да суда актывіст двое сутак правёў у ізалятры часовага ўтрыманья, аднак судовае паседжанье, якое пачалося 26 сакавіка, было перанесенае з прычыны няяўкі на яго съведкаў. 2 красавіка, судзьдзя Бурака Сьвятланы Віктараўна разгледзела матэрыялы адміністратыўнай справы, заведзенай на моладзевага актывіста, і прызнала яго віну ва ўчыненыхіх правапарушэннях па арт. 17.1 КаАП даказанай трymа съведкамі, адзін з якіх быў міліцыянт, а двое іншых невядомымі асобамі, якіх Антон Усьцімчук падчас затрыманья на бачыў.

Як паведаміў ПЦ "Вясна" праваабаронца Барыс Бухель, 2 красавіка ў Магілёве адбыўся суд над яшчэ адным моладзевым актывістам, прэвентыўна затрыманым 24 сакавіка напярэдадні Дня Волі – Яўгенам Суворавым. Ён, як і Антон Усьцімчук, быў адвінавачаны супрацоўнікамі праваахоўных органаў у дробным хуліганстве, і двое сутак правёў у ізалятры часовага ўтрыманья. 26 сакавіка судовае паседжанье не адбылося.

Судзьдзя Ленінскага райсуда Магілёву Тацяна Рубіс вынесла пакаранье моладзеваму актывісту – 7 сутак адміністрацыйнага арышту, аднак прысуд набудзе моц праз 5 дзён...

У Орши затрымалі моладзевага актывіста Сяргея Гумінскага, які мей пры сабе асобнікі незарэгістрава-

ны газеты "Свабода". У Аршанскім ГАУС на моладзевага актывіста склалі пратакол аб парушэнні артыкулу 22.9 ч. 2 Адміністрацыйнага кодэкса ("распаўсюд перыядычных друкаваных выданняў без выходных дадзеных"), наклад газеты адабралі (пра што зроблены запіс у пратаколе) і ўручылі позыв з патрабаваннем зьяўцца для дачы паказаньня. 4 красавіка, калі хлопец прыйшоў да начальніка Аршанскага ГАУС Мікалая Даньковіч паведаміў яму, што документы накіроўваюцца ў КДБ, а яго выклікаюць у КДБ, а потым будзе разгляд справы ў судзе.

У Менску 4 красавіка затрыманая моладзевая актывістка Ганна Мядзведзева. Як стала вядома праваабаронцам, невядомыя, якія прадставіліся супрацоўнікамі КДБ, гвалтоўна склалі дзяўчыну і прымусова даставілі на вуліцу Казлова, 6. Прычына затрыманья невядомая.

5 красавіка аднавіліся допыты па "Віцебскай справе" БУНТу. Съведак дапытвае съледчы Новік, які съпецыяльна прыехаў для гэтага з Віцебску ў Менск. Нагадаем, што крымінальная справа ("арганізацыя групавых дзеяньняў, якія груба парушаюць грамадzkі парадак"), узбуджаная на падставе правядзення БУНТам у чэрвені 2006 году шэрагу акцыяў. Падазраваемымі па справе праходзяць Дзяніс Дзянісай і Тацяна Елавая. Тым часам Дзяніс Дзянісай ужо паўтары месяцы знаходзіцца ў турме. Съведкамі па справе праходзяць больш як 80 чалавек. Падчас съледчых мерапрыемстваў на многіх актывістах БУНТу аказваўся психалагічны ціск, некаторыя былі выключаныя з універсітэтай. Некалькіх актывістах спрабаваў завербаваць КДБ.

10 красавіка ў Баранавічах былі

затрыманыя актывісты Маладога Фронту Іван Горан і Артур Сасім. Юнакоў затрымалі супрацоўнікі міліцыі, якія заўважылі на вопратцы маладафронтаваццаў значкі з нацыянальной сімволікай Беларусі. Паслья затрыманьня быў праведзены асабісты дагляд рэчай, пры якім у сябродзе моладзевага нацыянальнага руху былі знайдзены налепкі да "Чарнобыльскага Шляху-2007". Пазней маладафронтаваццаў адвезлі ў раённы пункт аховы парадку для складаньня пратаколаў, дзе высыветлілася, што затрыманыя зьяўляюцца непаўнагадовымі.

Менская прокуратура перадала справу супраць актывісту "Маладога фронту" ў суд Савецкага раёну. Алега Корбана, непаўнагоднюю Наству Палажанку, Зымітра Хведарука, Аляксея Янушэўскага і Барыса Гарэцкага адвінавачваюць ва ўдзеле ў незарэгістраванай арганізацыі. Маладафронтаваццаў не выключаюць, што разгляд справы пачненца напярэдадні "Чарнобыльскага шляху".

Нагадаем: 4 лютага супрацоўнікі міліцыі затрымалі 27 актывісту "Маладога фронту" падчас паседжанья цэнтральнай рады арганізацыі. Зымітра Хведарука і Алега Корбана троє сутак утрымлівалі ў съледчым ізалятры КДБ. Адпусцілі юнакоў, узяўшы абяцанне зьяўляцца на дэпіт з першага патрабаваньня. Сыпіс падазраваных супрацоўнікі КДБ хутка пашырылі. 29 сакавіка Наста Палажанка, Аляксей Янушэўскі, Алег Корбан, Зыміцер Хведарук і Барыс Гарэцкі сталі адвінавачанымі ў крымінальной справе. Маладзёнаў прысьпешвалі знаёміца з матэрыяламі крымінальной справы. Барыса Гарэцкага нават прывозілі ў кабінет съледчага Сяргея Грахоўскага з турмы на вуліцы Акressыціна. Съледчы адхіліў хадайніцтва адвакатаў, якія прасілі даць больш часу для працы з матэрыяламі справы.

Моладзевыя акцыі салідарнасці са зняволенымі ў Барысаве (злева) і Дзяржынску (справа).

За выдуманыя прагулы

Тацяне Севярынец пагражжаюць звалненънем з працы

Дырэктар школы, дзе працуе маці палітыка Паўла Севярынца, паведаміў ёй, што праз два тыдні будзе падрыхтаваны загад на звалненъне. Спадарыня Тацяна лічыць гэта перасьледам па палітычных матывах.

Паводле Тацяны Севярынец, дырэктар віцебскай школы №40 Юры Лаўренцій сказаў, што афіцыйная прычына звалненъня — прагулы, шэсцьць працоўных дзён падчас вясновых вакацыяў.

«Я напісала заяву на адпачынак за свой кошт у час вясновых вакацыяў, і дырэктар яе падпісаў. Начальнік

Застаецца толькі абскарджваць у судзе

Прафесар Гарадзенскага мэдyczнага ўніверсітэту Але́сь Астроўскі зьбіраецца абскардзіць загад рэктара ўніверсітэту Пятра Гарэліка аб пазбаўленъні яго месячнай грашовай прэміі ў памеры заробку, квартальнай прэміі ў памеры паловы заробку і вымове за прагул.

На пачатку сакавіка А. Астроўскі ўзяў удзел у міжнароднай навуковай канферэнцыі «Пытаньне Беларусі ў кантэксьце пашырэння Еўрасаюзу». Заяву аб прадастаўленъні двух дзён за ўласны кошт падпісаў намеснік рэктара. Але кіраўнік навучальнай установы П. Гарэлік, даведаўшыся, што прафесар едзе на міжнародную канферэнцыю, не санкцыянуаваў беларускімі ўладамі, вынес яму дысцыплінарнае пакаранье ў выглядзе вымовы і пазбаўленъня грашовай прэміі.

Астроўскі расцэньвае дзеяньні рэктара як дыскрымінацыйныя і зьбіраеца абскарджваць загад у судзе: «На працягу доўгага часу ў кіраўніцтва ўніверсітэту ўзыняла многа пытаньня да мяне ў звязку з маёй адраджэнскай дзеянасцю, якой я займаюся на працягу свайго жыцця, — патлумачыў прафесар Радыё Рацыя. — Цяпер адносіны паміж мной і рэктарам канчаткова высьветліць суд».

П.Гарэлік кіруе Гарадзенскім мэдyczным ўніверсітэтам сем гадоў, і ўвесь гэты час Астроўскі падвяргаецца перыядычнаму перасьледу з боку кіраўніцтва з сваёю грамадzkou пазіцыю і палітычнымі поглядамі. У прыватнасці, ён зьяўляецца адзінм выкладчыкам ўніверсітэту, які чытае лекцыі выключна па-беларуску.

25 сакавіка 2005 году прафесара затрымалі супрацоўнікі гарадзенскай міліцыі каля Каложскай царквы падчас ускладання кветак да памятнага знаку «Пагоня на Грунвальд» і разам з шасцю грамадзкімі актыўістамі пратрымалі трох гадзіны ў пастаўніку.

аддзелу аддакацыі Першамайскай раённай адміністрацыі таксама даў згоду. А цяпер дырэктар паведаміў мне, што начальнік аддзелу аддакацыі загадаў аддзелу кадраў рыхтаваць дакументы на маё звалненъне з прычыны таго, што я «прагуляла» вясновыя вакацыі — на выйшла на працу», — распавяла спадарыня Севярынец.

3 26 да 31 сакавіка Тацяна Севярынец гасцівала ў дачкі ў Менску, а таксама наведала семінар «Дзеці ў сістэме аддакацыі», які праходзіў у Варшаве.

Па вяртанні ёй стала вядома, што загадчык райаддзелу аддака-

цыі Уладзімір Шлома, які спачатку дазволіў адпачынак, у апошні дзень перад ад'ездам адмяніў уласнае рашэнье.

Пісьмовае адмовы Тацяна Севярынец на бачыла, і таму папярэджанае пра звалненъне лічыць ціскам па палітычных матывах.

Тацяна Севярынец балатавалася ў кандыдаты ў дэпутаты Віцебскага гарсавету, аднак выбарчая камісія яе не зарэгістравала. Яна мае вышэйшу настаўніцкую катэгорию і больш за трыццаць пяць гадоў педагогічнага стажу — працавала настаўніцай расейскай мовы ды літаратуры.

Калі атрымае загад пра звалненъне, Тацяна Севярынец мяркую распачаць судовую справу супраць загадчыка раённага аддзелу аддакацыі.

Тварам да съценкі і маўчаць!

4 красавіка супрацоўнікі съпецслужбау захапілі прахадную ААТ «ПолацкШкловалакно» і каля гадзіны ўтрымлівалі ў якасці закладнікаў усіх, хто туды заходзіў. Каля пятнаццаці невядомых у масках з аўтаматаў прыкладна аб адзінццатай раніцы нечакана ўварваліся на прахадную прадпрыемства і заблакавалі яе. Людзей, што апынуліся там, паставілі каля вяртушкі тварам да съценкі. Пасыль пачалі хвастваць дубінкамі, каб прымусіць разгубленых людзей расставіць ногі шырэй, а рукі выцягнучь угару і ўбакі ўздоўж съценцы.

У адказ на ўсё пытаньне «Хто вы такі?» узброеныя грамілі нахабна крычалі: «Маўчаць, тварам да съценкі! Будзеце торгацца — прыменім съпецсродкі!»

Дзяжурны ахоўнік прадпрыемства спрабаваў быў пярэчыць, але пасыль таго, як яго прафесійна выцяглі тварам аб съценку, змоўкі.

Людзей вызвалілі толькі пасыль таго, як на супольным беларуска-італьянскім прадпрыемстве, якое месціцца за прахадной ААТ «Полацк Шкловалакно», канфіскавалі нейкую дакументацыю. Пасыль гэтага ў джып пасадзілі дырэктара СП і ягонага намесніка і павезлі ў Менск.

Адразу па вызваленъні практычна пацярпельня напісалі заявы з скаргамі ва ўсе інстанцыі: генеральному дырэктару, генеральному прокурору і ў адміністрацыю прэзідэнта.

Зазначым, што падобныя беззаконныя адбываюцца на фоне нядайных выкананій прэзідэнта Лукашэнкі пра тое, што «правы і свабоды грамадзянаў, вызначаныя заканадаўствам, павінны быць безумоўна забясьпечаныя. Гэта абавязак усіх дзяржаўных органаў, уключаючы судовыя інстанцыі». На самой справе — адбываеца адваротнае.

Надпіс на дарозе на Гарадзеншчыне.

Праваабаронцы не даюць у турме інсуліну

Чарговы ліст прыйшоў дамоў ад праваабаронцы Кацярыны Садоўской, якая адбывае пакаранье ў Гомельскай жаночай калоніі. Праваабаронца піша, што ў калонію прывезлі новую группу асуджаных жанчын, і зараз некаторыя вязыні сіпляць у калідоры, бо месцаў у пакоях не хапае. Арамя таго, жанчынне да даюць такі неабходны ёй інсулін. Садоўская піша, што сядр асуджаных шмат жанчын сталага веку, у тым ліку старэйшыя за 70 гадоў, якія фізічна ня могуць узабрацца на другі ярус ложкай, дзе атрымалі месцы. Ёсьць і іншыя праблемы — у тым ліку з медыкаментамі замежнай вытворчасці.

Пракуратура зацікавілася кляштарам бернардынцаў

ГА «Таварыства беларускай мовы» атрымала афіцыйны адказ ад пракуратуры Менску. У лісьце гаворыцца, што пракуратура пачала афіцыйнае расьсьледаванье па факце публікацыі ў газете «Наша Ніва» артыкулу Сяргея Харэўскага «Кляштар з презідэнцкім люксам».

Амаль адразу пасля публікацыі гэтага матэрыялу ў «НН» ТБМ з'явінулася да генеральнага прокурора Пятра Міклашэвіча з запытам на адпаведнасць праекту беларускаму заканадаўству. Таксама да «нашаніўскага» артыкулу старшыня ТБМ Алег Трусаў дадаў свае звесткі, што на месцы кляштару знаходзіцца ўнікальны культурны пласт 12-13 ст. і перад тым, як пачынаць будаўнічыя працы, тамака мусіць быць праведзены археалагічныя раскопкі.

Генпрокурор перадаў зварт ТБМ у Менскую гарадzkую прокуратуру, якая і пачала расьсьледаванье па гэтым факце.

Між тым БелТА паведаміла, што

Беларуская рэспубліканская навукова-метадычнае рада па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны пры Міністэрстве культуры Беларусі ўхваліла на сваім выязным паседжанні ў Гарадзенскай вобласці перадпраектную пропанову па рэканструкцыі і прыстасаванні будынкаў былога манастыра бернардынцаў у Менску — помніку архітэктуры 17-га стагоддзя. Будынкі знаходзяцца на тэрыторыі верхняга гораду па вуліцы Кірылы і Мядодзія.

Паводле праекту былога манастыра плануецца прыстасаваць пад гасцінічны комплекс. Гэта аб'ект сацыяльна-бытавога прызначэння, і, на думку съпецыялістаў, знаходжанне яго побач з касцёлам ня будзе дысанансам.

Беларуская рэспубліканская навукова-метадычнае рада пропанавала завяршыць навукова-даследчыя работы, дапрацаўваць праект. Пазней ён будзе зноў прадстаўлены на аблеркаванье рады.

Моладзь пратэстуе супраць рэканструкцыі кляштару.

«Стары горад» – ліквідаваны

Судзьдзяя Берасцейскага абласнога суда Георгій Дзымітрук задаволіў зыск упраўленення юстыцыі аблвыканкаму і ліквідаваў арганізацыю «Стары горад», якая дзейнічала з 1992 году. Як паведамляе «Радыё Свабода», суд палічыў, што гісторыка-культурніцкае аб'яднанне «Стары горад» парушыла заканадаўства, бо ня мела сталага офіснага памяшканья і не пропісала ў сваім статуте нормы «прадмет дзейнасці арганізацыі».

Але старшыня «Старога гораду» Ірына Лайроўская лічыць, што гэта былі толькі фармальныя падставы: «Сапраўдная прычына — зачыстка ўсяго трэцяга сектару ў краіне ў цэлым, не падкантрольных уладам грамадzkіх арганізацыяў. Некалькі месяцаў таму на афіцыйным сайце аблвыканкаму з'явілася маё прозывішча побач са «Старым горадам», як заўважаны ў дэструктыўнай дзейнасці. Думаю, што нашая дзейнасць раздражняла дзяржаўныя структуры вельмі даўно. Яны ўвеселічылі нас, а мы з'яўлімся на ўсеяне».

А што тыцыца фармальных прэтэнзій, якія закінула нам упраўлененне юстыцыі, то гэтыя прычыны можна было ліквідаваць цягам дзесяці хвілінаў», — кажа Ірына Лайроўская.

Нягледзячы на фармальную ліквідацыю, аб'яднанне «Стары горад» не зьбираецца спыняць сваю дзейнасць. Ня выключана, што арганізацыя будзе зарэгістраваная як гарадzkая суполка Таварыства беларускай мовы.

У Беларусі жывуць ня толькі рускія...

Грамадзкае аб'яднанне «Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны» (ТБМ) з'явінулася ў Канстытуцыйны суд РБ, Менскі гарыканкам і ў прокуратуру гораду Менску ў сувязі з нежаданьнем краініцтва сталічнага гандлёвага цэнтру «Карона» выкарыстоўваць беларускую мову ў афармленыі прадпрыемства і інфармаванні грамадзянаў. Пра гэта паведаміў БелАПАН старшыня ТБМ Алег Трусаў.

Паводле ягоных словаў, з пропановай да краініцтва гандлёвага цэнтру «Карона» выкарыстоўваць беларускую мову ў дзейнасці цэнтра з'явінулася як грамадзяне, гэтак і ТБМ. У адказе кіраўніка сталічнага філіялу ТАА «Тытунь інвест» «Гандлёвы цэнтр «Карона» Валерый Палынковіч старшыня ТБМ зазначае, што краініцтва прадпрыемства

выбрала рускую мову «для візуальнага афармлення гандлёвага цэнтра «Карона» і прадстаўлення грамадзянам інфармацыі аб таварах і паслугах з мэтай стварэння спажыўцам максімальная зручнасць ажыццяўлення пакупак».

Як заявіў А. Трусаў, кіраўнік гандлёвага цэнтра, відаць, перабытаў краіну свайго пражывання і выбраў рускую мову, забыўшыя, што беларускую, згодна з афіцыйнымі звесткамі, назвалі сваёй роднай мовай 74% насельніцтва краіны, у тым ліку 500 тысяччыця чалавек, якія не з'яўляюцца прадстаўнікамі аўтахтоннай нацыянальнасці. Вось чаму, упэўнены кіраўнік ТБМ, трэба ўказваць такім кіраўнікам, як В. Палынковіч, аб неадходнасці выкарыстаньня ў іх прадпрымальніцкай дзейнасці як мінімум дзвюх дзяржаўных моваў (беларускай і рускай) па прыкладзе

такіх вядомых брэндаў, як «Рэно», «Самсунг» і «Нескафэ».

На думку А. Трусаўа, кіраўнік гандлёвага цэнтра «зблытаў палітыку з гандлем, бо з эканамічнага пункту гледжання прымянянне беларускай мовы пашырае колькасць пакупнікоў і спрыяе павелічэнню прыбылку». «Відавочна, што пытаньне прыбылковасці цэнтра ня вельмі хвалюе яго краініцтва. Вось чаму мы з'явінулася ў дзяржаўныя структуры, каб чыноўнікі патлумачылі Палынкову яго месцазнаходжанье і занепакоенасць кіраўніка дзяржаўныя станам дзяржаўнай беларускай мовы, — падкрэсліў старшыня ТБМ. — Мы ня супраць рускай мовы, аднак калі ў дзейнасці любой установы або прадпрыемства цалкам ігнаруеца беларуская мова, гэта зневажае нацыянальныя пачуцці грамадзянаў Беларусі».